

Tak?ma ?li?kin Elde Edilebilir Sosyal Destek ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tak?ma ?li?kin Elde Edilebilir Sosyal Destek ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31338>

Özet

Tak?ma ?li?kin Elde Edilebilir Sosyal Destek Ölçe?i (T?ESDÖ), sporcular?n tak?mlar?ndan alg?lad?klar? ve elde edebilecekleri sosyal destek düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir uyarlama arac?d?r. Orijinal ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, 2018 y?l?nda sporcu ö?renciler üzerinde gerçekleştirilmi?tir. Ölçek, spor psikolojisi alanında tak?mdaki sosyal etkile?imlerin ve destek mekanizmalar?n?n nicel olarak de?erlendirilmesi için önemli bir kaynak sunmaktadır. T?ESDÖ, 16 madde ve dört temel alt boyuttan olumaktadır: **Duygusal**, **Sayg?**, **Bilgi** ve **Somut** destek.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Destek, Tak?m Sporlar?, Spor Psikolojisi, Ölçek Uyarlamas?, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik, Sporcu Performans?

Yazarlar

?enel, E., Y?ld?z, M., Ula?, M.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, sporcu bireylerin kendi tak?mlar? içinden elde edebilecekleri veya alg?lad?klar? **sosyal destek** türlerini ve düzeylerini belirlemektir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Türk sporcu popülasyonunda kullan?ma uygunlu?unu test etmek ve psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) sa?lamla?t?rmak amacıyla yap?lm??t?r.

Sosyal deste?in sporcu motivasyonu, tak?m uyumu ve performans? üzerindeki kritik rolü göz önüne al?nd???nda, T?ESDÖ spor ortamlar?ndaki destek dinamiklerini ara?t?rmac?lar için ölçülebilir hale getirmeyi hedeflemektedir.

Yap?

Tak?ma ?li?kin Elde Edilebilir Sosyal Destek Ölçe?i, **tak?m temelli sosyal destek** kavram?n? ölçmektedir. Ölçek, 16 madde arac?l??yla bu yap?y? dört ayr? ancak ili?kili alt boyutta incelemektedir. Bu dört alt boyut, sporcular?n tak?m arkada?lar?ndan veya antrenörlerinden almay? bekledikleri farkl? destek biçimlerini temsil eder.

Ölçe?in ölçtü?ü dört alt boyut ?unlard?r:

Duygusal Destek: Sporcunun kendini iyi hissetmesini sa?layan, sevgi, ?efkat ve güven gibi duygusal ba?lar? ifade eden destek.

Sayg? Destek: Sporcunun yeteneklerinin, çabalar?n?n ve ki?ili?inin tak?m arkada?lar? taraf?ndan takdir edildi?ini ve de?er verildi?ini hissetmesi.

Bilgi Destek: Sporcuya performans?n? art?rmak, sorunlar? çözmek veya belirsizlikleri gidermek için gerekli olan tavsiye, rehberlik ve geribildirim sa?lanması.

Somut Destek: Maddi yard?m, araç gereç sa?lama veya fiziksel görevlerde yard?m etme gibi do?rudan eyleme dayal? destek türleri.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? s?ras?nda hem kapsam geçerli?i hem de yap? geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Sporcu ö?renciler taraf?ndan verilen cevaplar?n ortalama de?erleri, ölçek maddelerinin kültürel olarak uygun ve anla?ılır oldu?unu göstermi?tir.

Kapsam Geçerli?i analizlerinde, ölçek maddelerine ili?kin Kapsam Geçerlik ?ndeksleri (ICVI) 0.83 ile 1.0 aras?nda de?i?irken, tüm ölçe?e ili?kin Kapsam Geçerli?i (SCVI) 0.94 olarak belirlenmi?tir. Evrensel Anla?ma Hesaplama Yöntemi (SCVI/UA) ile hesaplanan de?er ise 0.5 olarak bulunmu?tur. Bu bulgular, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? yeterli düzeyde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl????, **Cronbach Alfa katsay?lar?** ve Bile?ik Güvenirlik (Composite Reliability) de?erleri ile de?erlendirilmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?e ili?kin alfa katsay?lar? ve bile?ik güvenirlik de?erlerinin 0.69 ile 0.78 aras?nda de?i?ti?i saptanm???r.

Bu de?erler, psikometrik aç?dan kabul edilebilir s?n?rlarda yer almakta olup, T?ESDÖ'nün alt boyutlar?n?n ve genel ölçe?in, ölçmek istedi?i yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla do?rulamaya **faktör analizi** (DFA) uygulanm???r. Analizler, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olan **dört faktörlü modeli** desteklemi?tir. Bu modelde, ki kare de?eri istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur ($\chi^2=214.76$, $P(\chi^2)<0.05$).

Modele ili?kin uyum indeksleri, modelin veri ile iyi bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir. Dört faktörlü modele ili?kin **RMSEA** (Yakla??k Hata Karelerinin Ortalama Kökü) de?eri 0.06 olarak bulunmu?tur; bu de?er, iyi uyumu i?aret eden kabul edilebilir s?n?rlar?n içindedir. Ayr?ca, SRMR (Standardize Edilmi? Kök Ortalama Kare Kal?nts?) de?eri 0.04 olarak belirlenmi?tir. Tüm faktör yükleri istatistiksel olarak anlaml?dır ve 0.50'nin üzerinde de?erler alm???r (Faktör yükleri 0.52 ile 0.78 aras?ndadır). Bu bulgular, dört alt boyutun da yap?y? ba?arılı? bir ?ekilde aç?klad???n? teyit

etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: 16 maddeden oluşan ve 4 alt boyuta ayrılmış bir öz bildirim ölçeğidir.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (0= hiç - 4= oldukça çok).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sporcular

Yaş Grubu: Genç ve yetkin sporcular (Uyarlama çalışması sporcu öğrenciler üzerinde yapılmıştır).

Popülasyon Detayları: Çeşitli spor dallarından lise ve üniversite düzeyindeki sporcu öğrenciler.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların takım arkadaşlarından ne kadar sosyal destek elde edebileceklerini değerlendirmeleri esasına dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Destek, Likert Ölçeği, RMSEA, Sporcu, Psikometri, Takım Uyumu, Doğrulayıcı Faktör Analizi

Yazarlar ve İletişim

Sorumlu Yazar: Ender ŞENEL

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: endersenel@mu.edu.tr

Yazışma Adresi: Sorumlu yazarın başlı olduğu kurum adresi (Detaylı bilgi mevcut değildir).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [takima-iliskin-elde-edilebilir-sosyal-destek-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

?enel, E., Y?id?z, M. ve Ula?, M. (2018). Tak?ma ?li?kin Elde Edilebilir Sosyal Destek Ölçe?i: Türkçe uyarlamas?, geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Spormetre Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 21-36. doi: 10.1501/Sporm_0000000391

Tak?ma ?li?kin Elde Edilebilir Sosyal Destek Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Yap?s?: 16 madde ve 4 alt boyut

Duygusal

Sayg?

Bilgi

Somut

Derecelendirme Sistemi: 5'li Likert (0= hiç - 4= oldukça çok).